

september 2016

Parelhoenders en drank

Al meer dan 10 jaar wordt er in het dorpsschooltje in het Noord-Ghanese Yebongo in het hongerseizoen voedsel verstrekt. Pater Frans Meddens is de initiatiefnemer van dit schoolvoedselprogramma, daarbij ter plekke ondersteund door onze vriend Franz Zemp. In de loop van de tijd is de uitvoering steeds meer bij de dorpingen komen te liggen, met wisselend resultaat. Zowel in de Rondzendbrief als tijdens de jaarlijkse Ghana Picknick hebben we het er met regelmaat over gehad; de betrokkenheid en de verantwoordelijkheid van de lokale bevolking bij het programma. Waarom is het verkrijgen van draagvlak zo moeilijk?

Afgelopen weken ontvingen we de jaarlijkse rapportage van Franz Zemp, met daarbij een zeer interessante bijdrage van Victor Abagre. Abagre is gepensioneerd docent en komt uit de omgeving van Bolgatanga. Op verzoek van Franz deed hij een onderzoek naar het draagvlak van het schoolvoedselprogramma nadat de ouderbijdragen aan het begin van de eerste termijn achterbleven. Hier volgt een vertaling van een gedeelte van zijn verslag.

“Bevindingen van het Schoolvoedselprogramma op de basisschool in Yebongo en de rol van de ouders (betalingen)”

.

Voornaamste doelen van het voedselprogramma zijn een hoger aantal aanmeldingen voor school, een regelmatige aanwezigheid van de leerlingen en uiteindelijk betere schoolresultaten.

Voor deelname aan het schoolvoedselprogramma dienen ouders 5 Ghanese Cedis (omgerekend €1,13) te betalen per kind per termijn (het hongerseizoen kent 2 termijnen). Hiervoor krijgen de kinderen een uitgebalanceerde maaltijd op de dagen dat ze op school zijn. De ouderbijdrage is bedoeld voor het bereiden van de extra ingrediënten en voor brandhout; het hoofdvoedsel wordt betaald door de Nederlandse donateurs.

Ouders vinden het echter zeer moeilijk om de minimale bijdrage die ten gunste komt voor hun kinderen te betalen; Gevolg is dat bij de aanvang van het programma in maart nog niet de helft van de ouders heeft betaald. Bezorgd over deze situatie is een eenvoudig onderzoek uitgevoerd om de reden hiervan te achterhalen.

De periode van het onderzoek liep van 16 mei tot 25 juli 2016. In deze periode werden 36 mannen en vrouwen geïnterviewd.

1. Is het voedselprogramma gunstig voor de schoolkinderen?

Alle respondenten erkennen dat het zeer gunstig is. Sommigen vergeleken de fysieke conditie van de schoolkinderen met die van kinderen van andere scholen binnen dezelfde gemeenschap. Ze zeiden dat de kinderen van de basisschool van Yebongo er sterker en gezonder uitzagen dan kinderen van de basisschool Kulbia waar zelfs het schoolvoedselprogramma van de overheid draait. Ook waren hun lichamen sterker en gezonder dan dat van kinderen die niet naar school gingen.

2. Is het voedselprogramma gunstig voor de scholengemeenschap?

De meeste respondenten gaven aan dat ze opgelucht waren als hun kinderen weldoorvoed van school terugkeren en dat ze zich geen zorgen hoeven te maken over de lunch. Zo kunnen ze zich aan andere huishoudelijke taken wijden, vooral tijdens het landbouwseizoen waarin er veel werk is.

Anderen zeiden ook dat tijdens het droge seizoen wanneer de rest van de familie worstelt voor voldoende voedsel, er tenminste een kind verzekerd was van een goede lunch, waarbij soms een gedeelte werd meegenomen naar huis voor hun broertjes en zusjes.

3. Is de heffing van 5 Cedis per termijn te hoog?

Met uitzondering van twee ouders die het hoog vonden, vinden alle anderen het niet te hoog aangezien de meeste ouders elke dag drinken en de drank ook niet voor niks krijgen. Als ze de kosten voor drank zouden berekenen zou dat veel meer zijn dan 5 Cedis per dag. Anderen zeiden dat als ouders hun kind 0,50 Cedis per dag zouden geven, het bedrag voor een hele termijn in twee weken bij elkaar was gespaard.

De twee respondenten die eerder zeiden dat vijf Cedis hoog was antwoorden later op de vraag of het besteden van geld aan grote hoeveelheden alcohol beter was dan de toekomst van hun kinderen te overwegen, erkenden dat het beter was de toekomst van het kind te overwegen en trokken hun eerdere verklaring in.

4. Waarom zijn ouders dan toch terughoudend in het betalen van de ouderbijdrage, waardoor kinderen vijf dagen per week een keer per dag voedsel krijgen? Al is het maar voor 1 termijn van twaalf weken.

Sommige respondenten zeiden dat ze het niet wisten. Anderen legden de schuld bij hun armoede, en de vele kinderen die een man heeft in een polygame familie. Sommigen die vrijuit probeerden te spreken erkenden dat het een resultaat was van verkeerde prioriteiten; ze kunnen het zich wel veroorloven om een parelhoen op de markt te verkopen om van de opbrengst alcohol en sigaretten te kopen.

5. **Is er een huis in het dorp zonder koeien of geiten/schapen en vogels?**

Over het algemeen zeiden respondenten dat er geen huis was zonder op z'n minst een hoendervogel.

6. **Waarvoor worden de dieren gehouden?**

De antwoorden liepen uiteen. Sommigen zeiden dieren werden gehouden om aan de vereiste bruidsschatten te kunnen voldoen, anderen zeiden dat ze werden gehouden als offerande voor afgoden, weer anderen zeiden dat ze gehouden werden voor tijden dat het noodzakelijk is.

7. **Zou je zeggen dat 5 Cedi per kind voor lunch voor een heel termijn niet noodzakelijk is?**

De meeste respondenten zeiden hier dat het afhing van ieders individuele mening en van de manier waarop eenieder prioriteiten stelt. Wat vind je er persoonlijk van? Sommigen zeggen dat het goed is om te betalen, sommigen wendden zich af om hun gezicht te verbergen terwijl ze zeggen: 'ik weet het niet'.

8. **Stelling: Als de gemeenschap wordt toegestaan om het voedselprogramma geheel zelfstandig te runnen, denk ik dat het beter werkt.**

Oh! Daar zal weerstand op komen. Dat kunnen ze niet doen. Waarom? Het zal gewoon weerstand oproepen. Er zal achterdocht zijn omdat we elkaar niet vertrouwen.

9. **Wat moeten we doen als we het voedselprogramma willen laten voortbestaan?**

Het zal moeten blijven draaien zoals het nu doet, en we blijven de ouders oproepen te betalen. Als het programma aan ons wordt gegeven, zullen we het voedsel verdelen en is er geen voedselprogramma.

Op de laatste dag van het onderzoek (25 juli 2016) verklaarden leden van de schoolstaf het volgende;

1. Ouders kunnen betalen.
2. Sommige ouders betalen en zelfs wanneer hun kinderen niet op school zijn, sturen ze hen tegen etenstijd naar school om hun maaltijd te halen.
3. Sommige onderwijzers betalen vrijwillig voor enkele weeskinderen.
4. Sommige trotse ouders zullen, uit schaamte voor het falen om te betalen, zeggen dat het eten niet goed is. En toch komen hun kinderen naar school om bij collega's om eten te bedelen, wat ze normaal gesproken in hun hand krijgen om op te likken.

OBSERVATIE

- Ouders kunnen betalen, maar er heerst gebrek aan gemeenschapszin en zelfhulp.
- Teamwork schiet tekort bij de leden van de gemeenschap en erger nog: de regent van de gemeenschap heeft openlijk verklaard geen controle te hebben over zijn onderdanen. Dit betekent dat hij de controle kwijt is over een moeilijk groep mensen.
- Ouders zijn blij te zien hoe hun kinderen groeien.

AANBEVELING

- Dit is een groep mensen die niet denkt dat samenwerken kracht oplevert die hen op eigen benen helpt, ze verlangen geen hulp of zelfs een klein beetje om in hun eigen dagelijkse behoeften te voorzien. Om die reden is er de noodzaak om een workshop van een week te organiseren, voor leider en andere belanghebbenden, om de zelfhulpzin in hen te ontwakken. Ze zullen dan een lied zingen; 'Samen één, bouwen we onze gemeenschap waardoor we onafhankelijk worden van steun.'
- Aan kinderen die de lessen niet bijwonen, zal geen voedsel verstrekt worden, ook al is de ouderbijdrage betaald.
- Leraren zouden grenzen moeten stellen aan laatkomers; kinderen die na een bepaalde tijd komen krijgen geen voedsel. Dit zal hen aanmoedigen op tijd en regelmatig te komen."

Wordt vervolgd

Met dank aan Marc van der Sterren (<http://farmingafrica.net/>) voor vertaling.

Peter Nellen, voorzitter St Vrienden van Christopher